

List św. Pawła do Galacjan

Autor: Apostoł Paweł (mógł mieć wówczas 41 lub 44 lata).

Czas: 49 lub 52 r. po Chr.

Miejsce: Antiochia.

Cel: Podkreślenie prawdy, że usprawiedliwienie, obiecane jeszcze przed nadaniem Prawa, oraz rozwój duchowego życia stają się udziałem grzesznika wyłącznie dzięki wierze w Jezusa Chrystusa.

Temat: Usprawiedliwienie jest sprawą wiary.

Powitanie

1 Paweł,^a apostoł^b – posłany nie przez ludzi i nie z powodu człowieka,^c ale za sprawą Jezusa Chrystusa i Boga Ojca, który Go wzbudził z martwych^d – **2** oraz wszyscy bracia,^a którzy są ze mną, do kościołów^b w Galacji:^c **3** Niech wam towarzyszą łaska^a i pokój,^b pochodzące od Boga, naszego Ojca, oraz Pana, Jezusa Chrystusa. **4** On samego siebie wydał za nasze grzechy,^a aby nas wyrwać ze zła panującego w obecnym wieku,^b zgodnie z wolą Boga^c i naszego Ojca, **5** któremu niech będzie chwała na wieki. Amen.^a

Dziwna łatwoierność

6 Dziwię się, że tak prędko dajecie się odwieść od Tego, który was powołał^a w łasce Chrystusa, do innej dobrej nowiny.^b **7** Jednak innej nie ma. Są tylko jacyś ludzie, którzy was niepokoją^a i chcą przekreślić^b to, co przekazał nam Chrystus. **8** Ale choćby nawet ktoś z nas albo sam anioł z nieba^a głosił wam dobrą nowinę różną od tej, którą wam przekazaliśmy, niech będzie przeklęty!^b **9** Jak powiedzieliśmy przedtem, tak teraz powtarzam: Jeśli ktoś wam głosi dobrą nowinę różną od tej, którą już przyjęliście, niech będzie przeklęty!
10 Czy mówiąc tak, zamierzam zjednać sobie ludzi, czy Boga? Albo może chodzi mi o przypodobanie się ludziom?^a Gdybym nadal zabiegał o ludzkie względy, nie byłbym sługą Chrystusa.^b

¹Dz 7:58; 8:1, 3; 9:1-30; 11:25, 30; 13:1-4, 7, 9, 13; 15:2; ^bRz 1:5; ¹Kor 9:1-2, 5; 15:9; ²Kor 11:5; 12:11; ^cTt 1:3; ^dDz 2:24; Rz 4:24
²Fłp 4:21; ^b¹Kor 7:17; 11:16; ^dDz 16:6; ¹Kor 16:1 ³^aJ 1:14; Rz 5:2; Ga 2:9, 21; 5:4; ^bJ 14:27; Rz 1:7; Ef 1:2; Fłp 1:2; Flm 3
⁴Mt 20:28; ¹Kor 15:3; Ga 2:20; Ef 5:2, 25; 1Tm 2:6; Tt 2:14; 1P 2:24; ^bDz 26:18; ²Kor 4:4; Ef 2:2; 1J 5:19; ^cEf 1:5
⁵Rz 11:36
⁶Rz 8:30; Ef 1:18; ^bDz 15:1; Rz 16:17; ²Kor 11:4
⁷Dz 15:24; Ga 5:10, 12, ^bJr 23:16, 36
⁸^a2Kor 11:14; ^bRz 9:3; ¹Kor 16:22
¹⁰Rz 2:29; 1Ts 2:4; ^bRz 1:1
¹¹Dz 20:24; Rz 2:16; 16:25; ¹Kor 15:1-2
¹²^a¹Kor 15:3; ^b¹Kor 2:10; ²Kor 12:1; Ga 2:2; Ef 3:3; Tt 1:3; Obj 1:1
¹³Dz 8:3; 9:1, 2; 22:4-5; 26:9-11; ¹Kor 15:9; Fłp 3:6; 1Tm 1:13
¹⁴Dz 21:20; 22:3; ^bMt 15:2-6
¹⁵^a¹Kor 1:21; Ef 1:5, 9; ^bIz 49:1; Jr 1:5; ^cŁk 1:15; Dz 9:15; ^dRz 1:1; 8:28; ^eRz 12:3; ¹Kor 3:10; 15:10; Ef 3:2, 8; 1Tm 1:14
¹⁶Ga 2:20; 4:6; ^bDz 9:15; 22:21; 26:17-18; Ga 2:7-9; Ef 3:8; ^cMt 16:17; Ef 6:12
¹⁷Dz 9:19-22
¹⁸J 1:42; ¹Kor 1:2; 3:2; 9:5; 15:5; Ga 2:9, 11, 14; ^bDz 9:26-28

Pochodzenie Pawłowej dobrej nowiny

11 Oznajmiam wam bowiem, bracia: Dobra nowina, którą wam głosiłem,^a nie jest owocem myśli ludzkiej. **12** Nie przejąłem jej od człowieka ani nikt mnie jej nie nauczył. Mam ją^a dzięki objawieniu Jezusa Chrystusa.^b **13** Bo na pewno słyszeliście o moim wcześniejszym postępowaniu w judaizmie. Wyjątkowo prześladowałem wtedy i niszczyłem Kościół.^a **14** Jako wyznawca judaizmu robiłem większe postępy niż wielu innych z mojego pokolenia, bo gorliwiej^a przestrzegałem moich ojczystych tradycji.^b **15** Gdy jednak spodobało się Bogu,^a który mnie wyznaczył jeszcze w łonie mojej matki^b i powołał^c dzięki swojej łasce,^d **16** żeby w mnie^a objawić swego Syna, abym głosił Go między poganami,^b nie radziłem się ciała ani krwi.^c **17** Nie udałem się też do Jerozolimy, do tych, którzy przede mną byli apostołami, lecz natychmiast odszedłem do Arabii, po czym znów wróciłem do Damaszku.^a **18** Następnie, po trzech latach, wybrałem się do Jerozolimy, żeby poznać Kefasa.^a Przebywałem u niego piętnaście dni.^b **19** Co do innych apostołów, nie widziałem żadnego poza Jakubem, bratem Pańskim.^a **20** Pisząc to, oświadczam wobec Pana, że nie kłamię.^a **21** Potem udałem się w okolicę Syrii^a i Cylicji.^b **22** A kościoły Chrystusowe^a w Judei^b osobiście mnie nie

¹⁹Mt 13:55; Mk 6:3; Dz 12:17; 15:13; 21:18; ¹Kor 15:7; Ga 2:9, 12; Jk 1:1
²⁰Rz 9:1; 1Tm 2:7
²¹Dz 15:23, 41; ^bDz 6:9; 21:39; 22:3; 23:34; 27:5
²²^a¹Kor 1:2; ^bDz 9:31; 1Ts 2:14

znali. **23** Ludzie słyszeli jedynie, że ten, który ich kiedyś prześladował, teraz głosi wiarę,^a którą wcześniej zwalcział – **24** i z mego powodu chwalił Boga.^a

Stosunek przywódców Kościoła do Pawła

2 Potem, po czternastu latach, znów wybrałem się do Jerozolimy.^a Tym razem wraz z Barnabą,^b Zabrałem ze sobą również Tytusa.^c **2** Udałem się tam natomiast w związku z objawieniem.^a Na osobności, przy osobach bardziej wpływowych, przedstawiłem dobrą nowinę, którą głoszę wśród pogan.^b Nie chciałem, aby się okazało, że biegnę, lub biegłem, na próżno.^c **3** Wtedy nawet Tytusa, który był przeciwieństwem ze mną, nie nakłaniano – jako Greka^a – do obrzezania. **4** Stało się tak pomimo nacisków fałszywych braci,^a którzy znaleźli się we wspólnocie z ukrytym zamiarem wyspiegowania wolności^b danej nam w Chrystusie, i wzięcia nas w niewolę.^c **5** Nie ustąpiliśmy im ani na chwilę. Chcieliśmy bowiem, ze względu na was, utrzymać prawdę dobrej nowiny. **6** Ważne jest natomiast stanowisko ludzi, którzy zdawali się coś znaczyć. Oczywiście to, kim oni byli wcześniej, nie ma dla mnie znaczenia. Dla Boga też nie jest to ważne.^a Otóż ze strony tych znaczniejszych nie usłyszałem, że mam coś dodawać do głoszonego poselstwa. **7** Przeciwnie, zdali sobie sprawę, że Bóg zlecił mi^a głoszenie dobrej nowiny wśród osób nieobrzezanych,^b podobnie jak Piotrowi^c pośród obrzezanych. **8** Ten bowiem, który skutecznie użył Piotra, jeśli chodzi o apostołstwo pośród obrzezanych, skutecznie użył mnie w odniesieniu do pogan.^a **9** Gdy więc zdali sobie sprawę z danej mi łaski,^a Jakub,^b Kefas^c i Jan^d – ludzie uchodzący za filary^e – uścisnęli mnie i Barnabę ręką na znak wspólnoty.^f Uczynili to w przekonaniu, że my mamy iść do pogan, a oni do obrzezanych. **10** Prosilili nas tylko, abymy pa-

23^aDz 6:7; 13:8; 14:22; Rz 16:26; ¹Kor 16:13; Ga 3:2, 5, 7, 9, 23, 25; Ef 4:13; ¹Tm 1:19; 3:9; 13:4; 4:1, 6; 5:8; 6:10, 12, 21; ²Tm 3:8; 4:7; ¹Tt 1:13; ¹Jd 3, 20; ^{Obj} 14:12
24^aMt 9:8; ^{Dz} 21:19-20

Rozdział 2

1^aDz 15:2; ^bDz 4:36; 9:27; 11:22, 30; 12:25; 13:1, 2, 7, 43, 46, 50; 14:12, 14, 20; 15:2, 12, 22, 25, 35-37, 39; ¹Kor 9:6; ^{Ga} 2:13; ^{Kol} 4:10; ²Kor 2:13; 7:6, 13, 14; 8:6, 16, 23; 12:18; ²Tm 4:10; ^{Tt} 1:4
2^aGa 1:12; ^bDz 15:12; ¹Kor 9:24, 26; ^{Ga} 4:11; 5:7; ^{Flp} 2:16; ¹Ts 3:5; ^{Hbr} 12:1
3^aDz 16:3
4^aDz 15:1, 24; ²Kor 11:26; ^{Ga} 1:7; ^{Dz} 2:1; ^bGa 5:1, 13; ^{Rz} 8:15; ^{Ga} 4:9
6^aPwt 10:17; ²Krn 19:7; ^{Jb} 34:19; ^{Dz} 10:34; ^{Rz} 2:11; ^{Ef} 6:9; ^{Kol} 3:25; ¹P 1:17
7^aKor 9:17; ¹Ts 2:4; ¹Tm 1:11; ^{Tt} 1:3; ^bDz 9:15; 22:21; ^{Ga} 1:16; ^aMt 4:18-19; 10:5-6; 16:16-19; ^{Dz} 1:15; 2:14; ¹P 1:1
8^aDz 15:12
⁹Rz 1:5; ¹Kor 15:10; ^{Ga} 1:15; ^bGa 1:19; ^cGa 1:18; ^aMt 4:21; ^{Dz} 3:1; 4:19; ¹Tm 3:15; ^{Obj} 3:12; ¹Flp 2:1; ¹J 1:3, 7
10^aPwt 15:7-8, 11; ^{Est} 9:22; ^{Mt} 26:11; ^{Dz} 11:29-30; 24:17; ^{Rz} 12:13; 15:26; ¹Kor 16:1; ²Kor 9:1, 12
11^aGa 1:18; ^bDz 11:19; ¹³:1; 15:30, 35
12^aDz 11:3; ^bDz 10:28
13^aDz 4:36
14^aHbr 12:13; ^bGa 1:18; ¹Tm 5:20
15^aDz 22:3; ^{Flp} 3:5
16^aPs 143:2; ^{Dz} 13:39; ^{Rz} 3:20; ^bDz 13:38; ^{Rz} 3:28; 4:5; 5:1; 9:30; ^{Ga} 3:11; ^{Ef} 2:8; ^{Flp} 3:9
17^aRz 3:24
19^aRdz 2:17; ^{Rz} 7:6; ^{Ef} 2:1; ¹Ts 5:10

mięтали o ubogich,^a co zawsze starałem się mieć na uwadze.^b

Paweł w obronie prawdy o łasce

11 Gdy jednak Kefas^a przybył do Antiochii,^b otwarcie mu się przeciwstawiłem, dlatego że zawinił. **12** Otóż zanim pojawiły się osoby z otoczenia Jakuba, jadał razem z poganami.^a Po ich przybyciu natomiast zaczął ich unikać^b z obawy przed zwolennikami obrzezania. **13** W tej dwulicowości dołączyli do niego również inni Żydzi. Nawet Barnaba^a dał się wciągnąć w ich obłudę. **14** Gdy zauważyłem, że postępują niewłaściwie,^a wbrew prawdzie dobrej nowiny, powiedziałem do Kefasa^b wobec wszystkich:^c Jeśli ty, będąc Żydem, żyjesz również po pogańsku, a nie tylko po żydowsku, to dlaczego zmuszasz pogan do życia wyłącznie po żydowsku?

15 My jesteśmy rdzennymi Żydami,^a a nie grzesznymi poganami. **16** Wiemy jednak, że człowiek dostępuje usprawiedliwienia nie dzięki spełnianiu uczynków nakazanych przez Prawo.^a Dostępuje go tylko dzięki zawierzeniu Jezusowi Chrystusowi.^b Dlatego my również uwierzyliśmy w Chrystusa Jezusa – by mieć usprawiedliwienie dzięki zawierzeniu Chrystusowi, a nie dzięki uczynom nakazanym przez Prawo. Bo dzięki uczynom nakazanym przez Prawo nie zostanie usprawiedliwiona żadna istota. **17** Jeśli zaś, szukając usprawiedliwienia w Chrystusie,^a sami okazaliśmy się grzesznikami, to czy Chrystus pozostaje na usługach grzechu? W żadnym razie. **18** Bo jeśli na nowo buduję to, co zburzyłem, dowodzę, że jestem przestępcą. **19** A przecież ja z powodu Prawa umarłem dla Prawa, aby żyć dla Boga.^a **20** Jestem ukrzyżowany razem z Chrystusem.^a Żyję już nie ja – żyje we mnie Chrystus.^b Teraz żyję w ciele, lecz żyję,^c wierząc^d Synowi Bożemu, który mnie pokochał^e i wydał za mnie

20^aRz 6:6; ^{Ga} 6:14; ^b14:20; 15:4-5; 17:23, 26; ^{Rz} 8:10; ¹J 6:57; 14:19; ^cGa 3:22, 26; ^e13:1; 17:23; 11:3:16;

samego siebie.^f **21** Nie lekceważę łąski Bożej.^a Bo jeśli usprawiedliwienie osiąga się dzięki przestrzeganiu Prawa,^b to Chrystus umarł^c nadaremnie.

Usprawiedliwienie sprawą wiary

3 O, nierozumni^a Galacjanie! Kto was otumanił,^b was, przed których oczami nakreślony został obraz ukrzyżowanego Jezusa Chrystusa?^c **2** Powiedzcie mi jedno: Dzięki czemu otrzymaliście^a Ducha? Dzięki czynkom nakazanym przez Prawo,^b czy dzięki słuchaniu z wiarą?^c **3** Czy aż tak nierozumni jesteście? Rozpoczęliście w Duchu, a teraz chcecie skończyć w ciele?^a **4** Czy na próżno tak wiele doświadczylście?^a Może rzeczywiście na próżno. **5** Czy zatem Ten, który daje wam Ducha i dokonuje wśród was cudów,^a czyni to dzięki temu, że spełniacie uczynki nakazane przez Prawo, czy dzięki temu, że słuchacie z wiarą?^c **6** Tak jak było w przypadku Abrahama, że *uwierzył on Bogu i uznano mu to za sprawiedliwość*.^a **7** Otóż wiedzcie, że ci, którzy wywodzą się z wiary, są synami Abrahama.^a **8** Pismo zaś, które przewidywało, że Bóg będzie usprawiedliwiał pogan na podstawie wiary,^a już wcześniej zapowiedziało Abrahamowi: *W tobie będą błogosławione wszystkie narody*.^b **9** Tak więc ci, którzy idą drogą wiary, dostępują błogosławieństwa wraz z wierzącym Abrahamem.^a **10** Na wszystkich bowiem, którzy polegają na uczynkach Prawa, ciąży przekleństwo, gdyż jest napisane: *Przeklęty każdy, kto nie trwa we wszystkim, co zostało nakazane w zwoju Prawa*.^a **11** To natomiast, że Prawo nikogo nie usprawiedliwi przed Bogiem,^a jest rzeczą oczywistą. Czytamy przecież: *Sprawiedliwy z wiary żyć będzie*.^b **12** Tymczasem w Prawie nie chodzi o wiarę. Raczej żyć będzie ten, kto przestrzega przykazań.^a **13** Chrystus natomiast wykupił nas^a od przekleństwa Prawa^b przez to, że zamiast nas stał się przekleństwem,^c zgodnie ze słowami: *Przeklęty każdy, kto zawisł na drzewie*.

^{20f}Ga 1:4; 1Tm 2:6; Tt 2:14
^{21^a}Ga 5:4;
^bRz 9:31; Ga 3:21;
^c1P 2:24; 3:18

Rozdział 3

^{1^a}Lk 24:25; ^bGa 5:7;
^c1Kor 1:23; 2:2
^{2^a}1J 20:22; Dz 2:38;
10:47; 15:8; Ga 4:6;
Ef 1:13; Hbr 6:4;
^bRz 3:20, 28; Ga 2:16;
^c1J 5:24; Rz 10:16-17;
Hbr 4:2

^{3^a}Ga 4:23, 29;
5:13, 16-17, 19, 24;
6:8, 12-13

^{4^a}Hbr 10:32

^{5^a}1Kor 12:10

^{6^a}Rdz 15:6; Rz 4:3;
Jk 2:23

^{7^a}Lk 3:8; 19:9; J 8:39

^{8^a}Rz 3:30; ^bRdz 12:3;
18:18; Dz 3:25

^{9^a}Rz 4:16

^{10^a}Pwt 27:26;
Jr 11:3

^{11^a}Rz 3:20; Ga 2:16;
^bHa 2:4; Rz 1:17;
Ga 2:20; Hbr 10:38

^{12^a}Kpł 18:5;

Ez 20:11; Rz 10:5

^{13^a}Rz 3:24; 8:3;

Ga 4:5; ^bRdz

3:17; ^c2Kor 5:21;

^dPwt 21:23; Dz 5:30;

10:39

^{14^a}Rz 4:9, 16;

^bDz 2:33, 39; Ef 1:13

^{15^a}Hbr 9:17

^{16^a}Lk 1:55; Dz 20:32;

26:6; Rz 9:4;

^bRdz 12:7; 13:15;

17:7; 22:18; 24:7

^{17^a}Rdz 15:13;

Wj 12:40; Dz 7:6

^{18^a}Rz 4:14;

^bHbr 6:13-17

^{19^a}Rz 3:20; 7:7;

^bRz 4:15; 5:20;

^cDz 7:38, 53; Hbr 2:2;

^dWj 20:19; Pwt 5:5

^{20^a}1Tm 2:5; Hbr 8:6;

9:15; 12:24; ^bPwt 6:4

^{d1} **14** A wykupił nas, aby błogosławieństwo Abrahama^a stało się w Chrystusie Jezusie udziałem pogan, tak abyśmy obiecanego Ducha^b otrzymali dzięki wierze.

Dziedzictwo sprawą obietnicy

15 Pozwólcie, bracia, że użyję przykładu z codziennego życia. Weźmy jakieś prawomocne postanowienie.^{a2} Mimo że jest ono tworem ludzkim, nikt go nie podważa i w żaden sposób nie uzupełnia. **16** Odnosząc to do Abrahama, trzeba zauważyć, że otrzymał on obietnice dla siebie i swego potomka.^a Słowo *potomstwo*^b bowiem, użyte w obietnicy, występuje w liczbie pojedynczej, a nie mnogiej. Chodzi więc o potomka – jednego, nie wielu. Tym potomkiem jest Chrystus. **17** Ponadto w tym przypadku mamy przymierze uprawomocnione już wcześniej przez Boga. I nie uchyla go Prawo nadane czterysta trzydzieści lat później.^a Nie może ono podważyć obietnicy. **18** Bo jeśli dziedzictwo opiera się na Prawie, to już nie na obietnicy.^a Tymczasem Bóg nadał je Abrahamowi z łaski, właśnie na mocy obietnicy.^b

Rola Prawa

19 Po co zatem Prawo?^a Zostało ono dodane z powodu przestępstw,^b do czasu przyjścia Potomka, którego dotyczy obietnica. Przekazali to Prawo aniołowie^c na ręce pośrednika.^d **20** Tymczasem w przypadku obietnicy nie ma mowy o żadnym pośredniku.^a Bóg składa ją osobiście.^b **21** Czy więc Prawo przeczy obietnicom Boga? W żadnym razie! Gdyby Prawo miało moc ożywiać, usprawiedliwienie rzeczywiście byłoby skutkiem przestrze-

1 *na drzewie*: gr. ξύλον (*ksylon*), czyli: drzewo, oznacza również krzyż.

2 *postanowienie*: gr. διαθήκη (*diatheke*), oznacza: (1) *przymierze, porozumienie, traktat* między dwiema stronami, a także *obietnicę* lub *deklarację woli* ze strony Boga; (2) *testament* lub *wolę* określającą warunki dziedziczenia spadku.

gania Prawa.^a **22** Pismo jednak stwierdza, że wszyscy są zamknięci w niewoli grzechu,^a po to, by obietnica uwarunkowana zawierzeniem Jezusowi Chrystusowi mogła odnosić się właśnie do tych, którzy wierzą.^b

23 Natomiast zanim nadeszła wiara, jako pozostający w niewoli grzechu, byliśmy strzeżeni przez Prawo^a do czasu jej objawienia. **24** Tak więc Prawo było naszym przewodnikiem do Chrystusa, abyśmy zostali usprawiedliwieni na podstawie wiary.^a **25** A kiedy nastął czas wiary, przestaliśmy być pod władzą przewodnika. **26** Wszyscy bowiem jesteście synami Boga dzięki wierze w Jezusa Chrystusa.^a **27** Bo wszyscy, którzy zostaliście ochrzczeni w Chrystusa,^a w Niego też się odzialiście.^b **28** Nie ma już znaczenia, czy ktoś jest Żydem czy Grekiem,^a niewolnikiem czy wolnym, mężczyzną czy kobietą^b – wszyscy jesteście jednością^c w Jezusie Chrystusie.^a **29** A jeśli zawieracie się w Chrystusie,^a to jesteście potomstwem Abrahama,^b dziedzicami^c – według obietnicy.^d

4 Powiem jeszcze, że dopóki dziecko^a jest małym dzieckiem, to choć jest panem wszystkiego, nie różni się od niewolnika. **2** Na czas ustalony przez ojca pozostaje on pod kontrolą opiekunów i przelożonych.^a **3** Podobnie my, jako niedojrzali, byliśmy pod kontrolą zasad rządzących światem.^a **4** Kiedy jednak wypełnił się czas,^a Bóg posłał swojego Syna,^b który narodził się z kobiety^c i podlegał Prawu,^d **5** aby wykupić^a żyjących pod Prawem i umożliwić nam usynowienie.^b **6** A ponieważ jesteście synami,^a Bóg posłał do waszych serc Ducha^b swego Syna, który woła: Abba, Ojciec!^c **7** Tak więc już nie jesteś niewolnikiem, lecz synem, a jeśli synem, to – za sprawą Boga^a – również dziedzicem.

Powrót do Prawa niepotrzebny

8 Kiedyś, gdy nie znaleźcie Boga,^a służyliście tym, którzy z natury nie są bogami.^b **9** Teraz jednak, gdy już Go po-

21^aRz 8:2-4; Ga 2:21
22^aRz 3:9-19, 23; 11:32; ^bDz 10:43

23^aGa 4:2-3

24^aDz 13:39; Rz 10:4; Ga 2:16

26^aJ 1:12; Rz 8:14, 17; Ga 4:6-7

27^aMt 28:19; Rz 6:3; ^bRz 13:14; Ef 4:24; Kol 3:10

28^aRz 10:12; ^b1Kor 12:13; Kol 3:11; ^c1Kor 11:11; ^d1J 10:16; 17:11, 21-23; Ef 2:14-16; 4:4; ^eEf 3:6

29^a1Kor 3:23; ^bRdz 21:12; Rz 9:7-8; ^cRz 8:16-17; ^dTt 3:7; ^eGa 4:28

Rozdział 4

1^aGa 3:29

2^aGa 3:23, 25

3^aGa 5:1; Kol 2:8, 20
4^aEf 1:10; ^b1J 1:14; Rz 1:3; ^c8:3; ^dRdz 3:15; ^eLk 2:21-24, 27

5^aGa 3:13; ^bRz 8:15; Ef 1:5

6^aRz 8:14; Ga 3:26; ^bRz 5:5; 8:9, 14, 16; ^c2Kor 3:17; ^dMk 14:36; Rz 8:15-16

7^aRz 8:17; Ga 3:29; Tt 3:7

8^a1Kor 1:21; 1Ts 4:5; 2Ts 1:8; ^b2Krn 13:9; 1z 37:19; Jr 2:11; 5:7; 16:20; 1Kor 8:4-6

9^aHbr 8:11; ^b1Kor 8:3; 2Tm 2:19; ^cHbr 7:18

10^aRz 14:5; Kol 2:16
11^aGa 2:2; 2J 8
12^a1Kor 4:16; 2Ts 3:7, 9; Hbr 6:12; 13:7

13^a1Kor 2:3
14^aMt 10:40; ^bLk 9:48; ^cJ 13:20; ^d1Sm 29:9; ^eZa 12:8; ^fMi 2:7; ^g2Kor 5:20
16^aAm 5:10

17^aRz 10:2; Ga 1:7
19^a1J 2:1; ^b1Kor 4:15; ^cFim 10; ^d1J 15:4; Rz 8:10; 2Kor 13:5; Ga 2:20; 3:27-29; 5:2, 4, 6; Kol 1:27

22^aRdz 16:15; ^bRdz 21:2

23^aJ 1:13; ^bRdz 17:16; Rz 9:7-9

24^aWj 19:11, 20; Pwt 33:2; ^bRz 8:15; Ga 5:1; ^cRdz 16:1, 3-5, 15; 21:9-10

znalście,^a a raczej, gdy zostaliście przez Niego poznani,^b dlaczego znów powracacie do słabych i nędznych zasad,^c którym ponownie chcecie służyć? **10** Przestrzegacie dni, miesięcy, świąt i lat!^a **11** Martwię się o was. Czy czasem mój trud nad wami nie poszedł na marne?^a

12 Błagam was, bracia, bądźcie tacy jak ja,^a gdyż ja jestem taki jak wy. Niczym mnie nie skrzywdziliście. **13** Wściecie przecież, że po raz pierwszy głosiłem wam dobrą nowinę zatrzymany przez chorobę.^a **14** I chociaż stan mego ciała wystawił was na próbę,^a nie pogardziliście mną ani nie odrzuciliście mnie, lecz przyjęliście jak anioła Bożego,^b jak Chrystusa Jezusa. **15** Gdzie się podziało to wasze szczęście? Mogę wam bowiem poświadczyć, że – gdyby to było możliwe – wyjlibyście sobie oczy i dali je mnie. **16** Czy dlatego stałem się waszym wrogiem, że mówię wam prawdę?^a **17** Zabiegają o was nie ze szlachetnych pobudek. Czynią to, aby was odłączyć. Chcą, byście potem wy o nich zabiegali.^a **18** Piękną rzeczą są zabiegi w słusznej sprawie – zawsze, a nie tylko wtedy, gdy jestem wśród was obecny. **19** Dzieci moje,^a znowu w bólach was rodzę,^b dopóki Chrystus nie będzie w was ukształtowany.^c **20** Chciałbym teraz być przy was i móc zmienić ton moich wypowiedzi, bo muszę przyznać, że utraciłem pewność, czy wszystko jest z wami w porządku.

21 Powiedzcie mi, wy, którzy chcecie być pod Prawem, czy nie dociera do was to, co Prawo mówi? **22** Napisane jest przecież, że Abraham miał dwóch synów, jednego z niewolnicy,^a a drugiego z kobiety wolnej.^b **23** Ten z niewolnicy narodził się tylko dzięki zabiegom ciała,^a ten z wolnej – na mocy obietnicy.^b **24** Ma to znaczenie przenośne. Te kobiety są jak dwa przymierza: jedno z góry Synaj,^a rodzące w niewolę^b – jest nim Hagar.^c **25** Hagar jest obrazem góry Synaj w Arabii i odpowiada terazniejszej Jerozolimie, któ-

ra wraz ze swoimi dziećmi wciąż spełnia powinności niewolnicy. **26** Natomiast górna Jerozolima^a jest wolna – i ona jest naszą matką. **27** Jest bowiem napisane:^a

*Wiwatuj, niepełodna,
która nie rodziłaś!
Zawołaj radośnie,
nie znająca bólów!
Gdyż więcej dzieci ma samotna
niż ta, która ma męża.¹*

28 Wy zaś, bracia, po Izaaku,^a jesteście dziećmi obietnicy.^b **29** Kiedyś ten, który narodził się tylko dzięki zabiegom ciała, prześladowała^a tego, który narodził się za sprawą działania Ducha.^b Teraz mamy do czynienia z czymś podobnym.^c **30** Lecz co czytamy w Piśmie? *Wypędź niewolnicę oraz jej syna, bo na pewno nie będzie dziedziczył syn niewolnicy razem z synem wolnej.*^a **31** A zatem, bracia, nie jesteśmy dziećmi niewolnicy, lecz kobiety wolnej!^a

Powołanie do wolności

5 Chrystus przyniósł nam wolność.^a **5** Stójcie więc niezachwianie^b i nie schylajcie się znów pod jarzmo niewolici.^c **2** Uwierzajcie! Ja, Paweł, mówię wam: Jeśli poddajecie się obrzezaniu, Chrystus wam nic nie pomoże.^a **3** Każdemu człowiekowi, który poddaje się obrzezaniu, oświadczam: Zobowiązany jest przestrzegać całego Prawa.^a **4** Wy, wszyscy, którzy w Prawie szukacie usprawiedliwienia, zostaliście odłączeni od Chrystusa, wypadliście z łaski.^a **5** My natomiast w Duchu,^a na podstawie wiary, oczekujemy^b spełnienia się nadziei usprawiedliwienia,^c **6** gdyż w Chrystusie Jezusie ani obrzezanie, ani jego brak^a nie mają żadnego znaczenia. Liczy się wiara, która jest czynna w miłości.^b **7** Pięknie biegliście!^a Kto wam zburzył^b wasze przekonanie o prawdzie?^c **8** Te namowy nie pochodzą od Tego, który was powołał.^a **9** Odrobina zakwasu odmienia całe ciasto.^a **10** Je-

²⁶Hbr 12:22;
Obj 3:12; 21:2, 10
²⁷Lz 54:1
²⁸Rdz 17:19; 21:1-3,
12; ^bRz 9:7; Ga 3:29
²⁹Rdz 21:9; ^bJ 3:6;
^cGa 1:13; 5:11; 6:12
³⁰Rdz 21:10, 12;
J 8:35
³¹Ga 3:29

Rozdział 5

¹J 8:32, 36;
2Kor 3:17; Ga 2:4; ^b1Kor 16:13;
^cDz 15:10
²Dz 15:1; Ga 2:3;
6:13, 15
³Rz 2:25; Jk 2:10
⁴Rz 9:31; Ga 2:21;
3:10-11
⁵Ga 3:3; ^bRz 8:23-25; ^cFlp 3:9
⁶Rz 2:28-29;
1Kor 7:19; Ga 6:15;
^b1Ts 1:3; Jk 2:20, 22
⁷1Kor 9:24; Ga 2:2;
^bGa 3:1; ^cGa 2:5;
Kol 2:4
⁸Ga 1:6
⁹Mt 13:33; 16:6-12;
1Kor 5:6
¹⁰Flp 3:15;
^cDz 15:24; Ga 1:7;
^bDz 11:14-15
¹¹Ga 4:29; 6:12;
^bLk 2:34; 1Kor 1:23;
Flp 3:18
¹³1Kor 8:9; 1P 2:16;
Jd 4; ^b2Kor 4:5;
^cEf 4:2; Kol 3:14
¹⁴Mt 7:12;
22:40; Rz 13:8,10;
Ga 6:2; ^bKpł 19:18;
Mt 5:43; 19:19; 22:39;
Mk 12:31; Łk 10:27;
Rz 13:9; Jk 2:8
¹⁶Rz 8:4, 13; Ga 3:3;
^bRz 13:14; Ef 2:3
¹⁷Rz 7:23; Jk 4:1;
1P 2:11; ^bRz 7:15-23
¹⁸Rz 8:14;
^bRz 6:14; 7:4
¹⁹1Kor 6:18
²⁰Obj 21:8;
^b1Kor 3:3; ^c1Kor 1:10-13; ^dFt 3:10
²¹1Kor 6:9-10;
Ef 5:5; Obj 22:15
²²Mt 7:16; Rz 7:4;
Ef 5:9; ^bRz 14:17;
1Kor 13:1-14:1;
Kol 3:15
²³Dz 24:25; 2P 1:6;
^b1Tm 1:9
²⁴1Kor 3:23;
2Kor 10:7; Ga 3:29;
^bRz 6:6; Ga 2:20;
6:14; Kol 3:5; 1P 2:11
²⁵Rz 8:4; Ga 5:16

stem, jeśli chodzi o was, przekonany w Panu, że nie będziecie innego zdania,^a a ten, kto was niepokoi^b – kimkolwiek jest^c – poniesie karę. **11** A co do mnie, bracia, jeśli nadal głoszę obrzezanie, to za co jestem wciąż prześladowany?^a Wtedy przecież krzyż przestaje być skandalem.^b **12** Ci zaś, którzy was niepokoją, bodajby się wykastrowali! **13** Wy bowiem, bracia, zostaliście powołani do wolności. Tylko niech ta wolność nie będzie dla was zaproszeniem do spełniania zachcianek ciała.^a Służcie raczej jedni drugim^b z miłością.^c **14** Gdyż całe Prawo streszcza się^a w tym jednym zdaniu: *Masz kochać bliźniego tak, jak samego siebie.*^b **15** Jeśli jednak jedni drugich kąsacie i pożeracie, uważajcie, abyście się nawzajem nie strawili.

Życie w Duchu Świętym

16 Podkreślam natomiast: Żyćcie w Duchu,^a a na pewno pokonacie żądzę ciała.^b **17** Ciało bowiem pożąda przeciw Duchowi,^a a Duch przeciw ciału. Te pragnienia są ze sobą sprzeczne, tak by wam przeszkodzić w czynieniu tego, co chcecie.^b **18** Jeśli jednak Duch was prowadzi,^a nie podlegacie Prawu.^b **19** Wiadomo, co bierze się z ciała: nierząd, nieczystość, rozpusta,^a **20** oddawanie czci bożyszczom, wróżbiarstwo,^a wrogość, kłótność, zazdrość,^b porywczoność, zaczepekność, krnąbrność,^c brak troski o jedność,^d **21** zawiść, chęć mordy, pijaństwo, rozpasanie i tym podobne. Zapowiadam wam teraz, tak jak czyniłem to wcześniej, że ci, którzy się tych rzeczy dopuszczają, nie odziedziczą Królestwa Bożego.^a **22** Owocem zaś Ducha jest:^a miłość, radość, pokój,^b cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, **23** łagodność, powściągliwość.^a Przy takich cechach nie potrzeba Prawa.^b **24** A ci, którzy należą do Chrystusa Jezusa,^a ukrzyżowali ciało wraz z jego namiętnościami oraz pragnieniami.^b **25** Jeśli żyjemy w Duchu, w zgodzie z Duchem też postępujemy.^a **26** Nie bądźmy żądni próżnej

¹ Cytat za G.

chwaly.^a Nie drażnijmy w ten sposób jedni drugich ani nie kierujmy się wzajemną zazdrością.

Zasady życia we wspólności

6 Bracia, jeśli człowiek zostanie przyłapany na jakimś upadku, wy, którzy jesteście duchowi,^a poprawiajcie^b takiego w duchu łagodności.^c Uważajcie przy tym na siebie, abyście wy nie ulegli pokusie.^d **2** Jedni drugich brzemiona noście.^a W ten sposób wypełnicie Prawo Chrystusa.^b **3** Jeśli bowiem ktoś uważa, że jest czymś, będąc niczym, zwodzi samego siebie.^a **4** Niech każdy poddaje próbę swe własne postępowanie.^a Da mu to powód do chluby z tego, co sam osiągnął, a nie z tego, jak wypadł na tle innych osób.^b **5** Przecież i tak każdy poniesie swój własny ciężar.^a

6 Ten, kto jest nauczany Słowa, niech dzieli się wszelkim dobrem z tym, który naucza.^a **7** Nie błądzcie,^a Bóg nie pozwala z siebie szydzić!^b **Dlatego co człowiek sieje, to i żąć będzie.**^c **8** Kto sieje dla swojego ciała, z ciała będzie żął^a skażenie, a kto sieje dla Ducha,^b z Ducha będzie żął^c życie wieczne.^d **9** Bądźmy niestrudzeni^a w szlachetnym postępowaniu. Jeśli w nim wytrwamy, czeka nas czas wielkich

26^aFlp 2:3

Rozdział 6

1^aKor 2:15; 3:1;
bMt 18:15; Jk 5:19;
cKor 4:21; 2Tm 2:25;
d1Kor 7:5; 1Ts 3:5
2^aRz 15:1; **b**J 13:34;
 Ga 5:14; Jk 2:8
3^a1Kor 3:18; 8:2
4^a1Kor 11:28; 2Kor 13:5; **b**2Kor 10:12
5^aJr 31:30; Rz 14:12
6^a1Kor 9:7, 11, 14;
 1Tm 5:17-18
7^a1Kor 6:9; 15:33;
bJb 13:9; **c**2Kor 9:6
8^aJb 4:8; Prz 22:8;
 Oz 8:7; **b**Prz 11:18;
 Oz 10:12; Jk 3:18;
cGa 5:16-25; **d**J 3:6;
 Rz 6:22-23; 8:13
9^a1Kor 15:58;
 2Ts 3:13; **b**2Kor 4:1;
 Hbr 12:3, 5
10^aPrz 3:27; 1Tm 6:18; **b**Ef 2:19; 1Tm 3:15; Hbr 3:6; 1P 4:17
11^a1Kor 16:21;
 Kol 4:18; 2Ts 3:17
12^aDz 15:1; Ga 2:3;
bGa 5:11; Flp 3:18
13^aRz 2:25; **b**Ga 3:3
14^a2Kor 10:17; **b**1Kor 1:31; 2:2; **c**Ga 2:20; 5:24
15^a1Kor 7:19; Ga 5:6;
 Kol 3:11; **b**2Kor 5:17;
 Ef 2:15; 4:24; Kol 3:10
16^aRz 9:6; Ga 3:7, 29;
 Flp 3:3
17^a2Kor 4:10;
 11:23-27
18^aFlp 4:23;
 2Tm 4:22; Flm 25

żniw.^b **10** W związku z tym, gdy tylko mamy możliwość, wyświadczajmy dobro wszystkim,^a a zwłaszcza domownikom wiary.^b

11 Zauważcie, jak wielkimi literami własnoręcznie do was piszę.^a **12** To ci wszyscy, którzy chcą wyrzucić na was wrazenie obnosząc się ze swym ciałem, nakłaniają was, abyście dali się obrzezać.^a Czynią to tylko po to, żeby uniknąć prześladowania z powodu krzyża Chrystusa.^b **13** Sami bowiem, choć obrzezani, nie przestrzegają Prawa.^a Tym niemniej was chcą obrzezywać – aby się szczyścić^b waszym ciałem. **14** Co do mnie zaś, nie będę się czymkolwiek szczycił,^a chyba że krzyżem naszego Pana Jezusa Chrystusa,^b na którym świat został dla mnie ukrzyżowany – a ja dla świata.^c **15** Obrzezanie, podobnie jak nieobrzezanie^a nic nie znaczą. Liczy się nowe stworzenie.^b **16** Pokój i miłosierdzie tym wszystkim, którzy uchwyć się tej zasady, w tym również Bożemu Izraelowi.^a **17** Odtąd niech już nikt nie przysparza mi trosk. Ja bowiem na moim ciele noszę piętno Jezusa.^a

18 Bracia, niech łaska naszego Pana, Jezusa Chrystusa, towarzyszy wam w duchowym życiu. Amen.^a